

Ο ορίζοντας «μαυρίζει» και διεθνώς και στην Ελλάδα

Του Πάνου Κοσμά

Προεόρτια διεθνούς ύφεσης, ταξικός ρεβανσισμός από τον Μητσοτάκη, ελληνο-τουρκικός ανταγωνισμός για τις ΑΟΖ, τουρκική εισβολή στη Συρία

«Στην επόμενη κρίση, η Λαγκάρντ (σ.σ. αντικαταστάτρια του... σεβασμιότατου φιλέλληνα κ. Ντράγκι στο τιμόνι της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας) δεν θα είναι σε θέση να κάνει μόνη της εκείνο που θα είναι απαραίτητο. Καλύτερα οι κυβερνήσεις να ξεπεράσουν αυτήν την αδράνεια τώρα, παρά να προσπαθήσουν να το πράξουν κατά τη διάρκεια μιας νέας κατάστασης έκτακτης ανάγκης, η οποία θα μπορούσε να δοκιμάσει τα όρια του ευρωπαϊκού σχεδίου μέχρι καταστροφής».

Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγει άρθρο παρέμβασης με τον ηχηρό τίτλο «Διορθώστε τη δομή του ευρώ – η Ευρώπη δεν θα αντέξει μια νέα δομική κρίση» η Συντακτική Ομάδα του Bloomberg Opinion. Μα για ποια «κατάσταση έκτακτης ανάγκης» και για ποια «δομική κρίση» γίνεται λόγος, όταν το ελληνικό Δημόσιο δανείστηκε εντελώς πρόσφατα από τις αγορές, για πρώτη φορά στην ιστορία του, με αρνητικό επιτόκιο (-0,02%) σε δημοπρασία τρίμηνων εντόκων γραμματίων; Θα μπορούσε βέβαια να παρατηρήσει κανείς ότι δεν είναι λογικό «κοτζάμ» Συντακτική Ομάδα του Bloomberg να κινδυνολογεί άνευ λόγου. Θα μπορούσε επίσης να προσθέσει ότι δεν είναι λογικό να κινδυνολογούν επίσης πληθώρα αναλυτών ή και επίσημες εκθέσεις των πλέον καθαρόαιμων

εκπροσώπων της αγοράς, προβλέποντας όχι απλώς επερχόμενη ύφεση σε ΗΠΑ και Ευρώπη (σε συνδυασμό με τη μόνιμη κατάσταση τέλματος της ιαπωνικής και συνεχόμενης επιβράδυνσης της κινεζικής οικονομίας) αλλά και «Αρμαγεδδώνα» στις αγορές, που θα πυροδοτήσει μια κρίση ανάλογη ή και χειρότερη του 2008. Όμως πρέπει να εξετάσουμε τα πράγματα σοβαρότερα και να μην αρκεστούμε σε ρεπορταζιακού τύπου συνειρμούς.

Καπιταλιστικός παραλογισμός

Ότι κάποια funds δάνεισαν το ελληνικό Δημόσιο για ένα τρίμηνο με αρνητικό επιτόκιο, σημαίνει ότι η διεθνής οικονομική κατάσταση είναι τόσο δύσκολη και «περίεργη», ώστε υπάρχουν κεφάλαια που μπορούν να εμπιστευτούν τα χρήματά τους ακόμη και στο ουσιαστικά χρεοκοπημένο (με χρέος περί το 180% του ΑΕΠ) ελληνικό Δημόσιο όχι μόνο χωρίς να ζητήσουν τόκο αλλά και πληρώνοντάς το κι από πάνω! Το παράδοξο είναι διεθνές: οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων έχουν κατακρημνιστεί. Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι η τιμή αγοράς των ομολόγων έχει ανέβει «αφύσικα» ενώ ταυτόχρονα έχουν μειωθεί τα επιτόκιά τους εξίσου «αφύσικα». Σε 17 δισ. δολάρια υπολογίζονται τα κεφάλαια που έχουν τοποθετηθεί σε κρατικά ομόλογα με αρνητική απόδοση – 17 δισ. δόθηκαν για «φύλαξη» και οι επενδυτές πλήρωσαν και από πάνω! Αλλά και σε όσα οι αποδόσεις δεν είναι αρνητικές, είναι πάντως πολύ χαμηλές.

Γιατί εξασκημένοι και ξεσκολισμένοι επενδυτές κάνουν σε τέτοια κλίμακα ασύμφορες τοποθετήσεις; Γιατί απλούστατα αυτού του είδους οι ασύμφορες τοποθετήσεις είναι προτιμότερες από άλλες, που μοιάζουν πιο επικίνδυνες.

Πρόκειται για ένα είδος καπιταλιστικού παραλογισμού – και από αυτή την άποψη τίποτε το πρωτότυπο. Ωστόσο, πίσω από αυτή την κορυφή του «παγόβουνου» κρύβεται ένα όχι απλώς πρωτότυπο αλλά και πρωτοφανές καπιταλιστικό νομισματικό πείραμα.

Ένας πλανητικός μηχανισμός ελέγχου στα πρόθυρα να χάσει τον έλεγχο...

Στην τελευταία πενταετία του προηγούμενου αιώνα, ιδιαίτερα στις ΗΠΑ, παρατηρήθηκε το μεγαλύτερο αναπτυξιακό «μπουμ» ύστερα από τη μεγάλη δομική κρίση του 1973-'74. Με ρυθμούς ανάπτυξης περί το 4% και ανεργία σε πολύ χαμηλά επίπεδα, «απειλήθηκε» προς στιγμήν μια οιονεί επανάληψη του μεταπολεμικού μοντέλου – έστω και σε κατώτερο επίπεδο. Δηλαδή μια «ανάλογη» αύξηση των μισθών και της κατανάλωσης, στα όρια που επέτρεπαν οι αυξήσεις της παραγωγικότητας. Η αντίδραση της αστικής τάξης των ΗΠΑ, απόλυτα συνειδητή, έκλεισε αυτό το δρόμο. Δεν είχε καμία διάθεση να διακινδυνεύσει την ανατροπή της λιτότητας ως στρατηγικής επιλογής. Η στροφή στο νεοφιλελευθερισμό, με πρωτεργάτες την θάτσερ και τον Ρίγκαν, που επιβλήθηκε «διά πυρός και σιδήρου» υποτάσσοντας πλήρως και τη σοσιαλδημοκρατία, δεν ήταν επιλογή ανάγκης, επιλογή ευκαιριακή μέχρι να αποκατασταθούν οι ρυθμοί ανάπτυξης και να υπάρξει επιστροφή στον μεταπολεμικό κέϊνσιανισμό. Ήταν ιστορική ευκαιρία για το κεφάλαιο για να εγκαθιδρύσει την απρόσκοπτη κυριαρχία του πάνω στις δυνάμεις της εργασίας. Η νίκη του δυτικού ιμπεριαλισμού στον Ψυχρό Πόλεμο εμπέδωσε αυτή την επιλογή και με γεωπολιτικό «τσιμέντο».

Πώς όμως θα μπορούσε να συνεχιστεί το αναπτυξιακό «μπουμ» του 1995-2000 με την κατανάλωση καθηλωμένη ή έστω πολύ περιορισμένη από τη λιτότητα, σε κοινωνίες που οι μισθωτοί αποτελούν πάνω (και συχνά πολύ πιο πάνω) από το 70% του ενεργού πληθυσμού; Τον γρίφο έλυσε η «χρηματοπιστικοποίηση», εισάγοντας τους όρους για να αποθεωθεί η κατανάλωση με δανεικά. Για να συμβεί αυτό, το χρήμα έπρεπε να γίνει φτηνό, εύκολα προσβάσιμο και άφθονο – έχουμε και στην Ελλάδα ιδία εμπειρία από το πώς οι τράπεζες κυνηγούσαν πελάτες προσφέροντας κάρτες και δάνεια σχεδόν «άνευ όρων». Τι είδους χρήμα ήταν αυτό; Ένα μέρος της αποταμίευσης νοικοκυριών, που ανακυκλωνόταν σε λιγότερο «εύρωστα» νοικοκυριά, αλλά και μεγάλο μέρος της υπεραξίας που επενδυόταν με τη μορφή δανείων

στις κατώτερες τάξεις! Τα υπερκέρδη, που οι πολιτικές της λιτότητας «απαγόρευσαν» να γίνουν μισθοί, έγιναν δάνεια για τις κατώτερες τάξεις.

Αυτά ήταν τα -ταξικότατα και καθόλου «τεχνικά»- θεμέλια της περιλάλητης χρηματιστικοποίησης. Παράλληλα και ενώ η κατανάλωση με δανειακά αποθεώθηκε σε τέτοιο βαθμό, ώστε τα δάνεια των νοικοκυριών να ξεπεράσουν στη Δύση το 100% του ΑΕΠ των χωρών (στις ΗΠΑ και σε πολλές χώρες της Ευρώπης κατά πολύ), άλλαξε και αναδομήθηκε άρδην όλο το σύστημα δανεισμού, δηλαδή ο χρηματοπιστωτικός τομέας στο σύνολό του: απαγορεύτηκε ο δανεισμός του Δημοσίου από τις κεντρικές τράπεζες των χωρών, το Δημόσιο εξαναγκάστηκε να στραφεί σε δανεισμό σχεδόν αποκλειστικά από τις αγορές, τα συνταξιοδοτικά ταμεία και οι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα αναγκάστηκαν να ακολουθήσουν τον ίδιο δρόμο. Αναπόφευκτα, καθώς η ποικιλία των δανειακών «επενδυτικών» προϊόντων αυξανόταν διαρκώς, δημιουργήθηκαν η πρωτογενής και δευτερογενής αγορά ομολόγων (κρατικών και εταιρικών), τα χρηματιστήρια ομολόγων. Στο τέλος, και σαν κορωνίδα όλων, τα παράγωγα – μηχανισμός χωρίς τον οποίο δεν θα ήταν εφικτή η σταθεροποίηση του οικοδομήματος της «χρηματιστικοποίησης».

Ποιος εγγυούνταν για την ασφάλεια των τοποθετήσεων τεράστιων ποσών σε τέτοιου είδους προϊόντα; Οι περιβόητοι οίκοι αξιολόγησης με τις εκθέσεις τους και τη βαθμολόγηση του αξιόχρεου κρατών και επιχειρήσεων, το ΔΝΤ κ.λπ. Με ποια κριτήρια; Καθώς περνούσαν τα χρόνια, όλο και περισσότερο πολιτικά! Αν δει κανείς τέτοιες εκθέσεις, θα διαπιστώσει ότι κρίνουν κυρίως το βαθμό προσαρμογής των επιχειρηματικών και κρατικών πολιτικών στις νεοφιλελεύθερες νόρμες και στην καπιταλιστική «κανονικότητα». Μέσα από αυτή τη διαδικασία, τα θεμελιώδη οικονομικά δεδομένα παραγνωρίζονται ή υποβαθμίζονται. Η άνοδος του αξιόχρεου του ελληνικού κράτους ως την επενδυτική βαθμίδα δεν γίνεται με βασικά κριτήρια ως πούμε το χρέος και το ΑΕΠ, αλλά το βαθμό εμβάθυνσης των νεοφιλελεύθερων μεταρρυθμίσεων (από το βαθμό περιστολής των

κρατικών δαπανών και ιδιαίτερα των «αντιπαραγωγικών», δηλαδή των κοινωνικού χαρακτήρα, μέχρι τις ιδιωτικοποιήσεις κ.λπ.).

Πάνω που οι νεοφιλελεύθεροι «θεοί», όπως ο πρώην επικεφαλής της αμερικανικής ομοσπονδιακής κεντρικής τράπεζας (FED) κ. Γκρίνσπαν θεώρησαν ότι δημιούργησαν τον νέο, νεοφιλελεύθερο κόσμο, ήρθε η κρίση του 2008 – με μαρξιστικούς όρους η εκδίκηση της θεωρίας της αξίας. Για να την αντιμετωπίσουν, οι εκπρόσωποι του κεφαλαίου προχώρησαν σε ένα πρωτοφανές στην καπιταλιστική ιστορία νομισματικό πείραμα. Όχι απλώς μηδένισαν τα επιτόκια, αλλά πλημμύρισαν την αγορά με τρισεκατομμύρια (πολύ πάνω από 10 τρισ. δολάρια) φτηνού χρήματος αγοράζοντας ομόλογα κρατών αλλά και εταιρειών. Ξανάστησαν έτσι στα πόδια του, πιο τερατώδες αλλά και πιο ασταθές, το μοντέλο συσσώρευσης που μπήκε σε κρίση το 2008. Για να το πετύχουν, οδήγησαν τη «χρηματοπιστικοποίηση» ως τον παραλογισμό: τα μηδενικά ή και αρνητικά επιτόκια, ψαλιδίζουν τα κέρδη των τραπεζών και οδηγούν ακόμη και «σοβαρά» επενδυτικά ταμεία στην αναζήτηση καλύτερων αποδόσεων μέσα από επενδύσεις υψηλού ρίσκου. Με αυτόν τον παραλογισμό όμως καθελώνονται χαμηλά οι δαπάνες εξυπηρέτησης του κρατικού χρέους (που στα χρόνια ύστερα από την κρίση του 2008 και ως αποτέλεσμα της κοινωνικοποίησης των ζημιών των τραπεζών και ιδιαίτερα του τραπεζικού τομέα) αυξήθηκε πάνω από 20 εκατοστιαίες μονάδες στις βασικές χώρες του δυτικού ιμπεριαλισμού. Από την άλλη, τα χαμηλά επιτόκια και οι ασήμαντες αποδόσεις των ομολόγων, δεν μπορούσαν να διατηρηθούν χωρίς την αποθέωση των χρηματιστηρίων. Τα χρηματιστήρια έσπασαν τα ιστορικά υψηλά ξανά και ξανά πέρα από κάθε έννοια αντιστοιχίας με τα θεμελιώδη οικονομικά μεγέθη (κέρδη και ρυθμοί ανάπτυξης). Ακόμη και όταν ο καπιταλιστικός κόσμος μπήκε σε έναν νέο ανοδικό οικονομικό κύκλο (στις ΗΠΑ από το 2010-2011, στην Ευρώπη από το 2012-2013), τα επιτόκια αυξήθηκαν «μετά φόβου θεού» (στις ΗΠΑ έφτασαν στο 2,5%, πριν αρχίσουν να μειώνονται ξανά πρόσφατα, στην Ευρώπη έμειναν λίγο πάνω από το μηδέν), όταν στον αναπτυξιακό κύκλο πριν το 2008 είχαν φτάσει μέχρι το 6%. Τέτοιας πρωτοφανούς έκτασης φτηνό χρήμα δεν στάθηκε ικανό

να δώσει παρά ισχνούς (στην ΕΕ) μέχρι μέτριους (στις ΗΠΑ) ρυθμούς ανάπτυξης, ενώ διαπιστώνεται ένα στρατηγικό πρόβλημα χαμηλής παραγωγικότητας, ενώ η υποθήκευση της καταναλωτικής ικανότητας των νοικοκυριών από το δυσβάστακτο βάρος των δανείων και τη λιτότητα (που παραμένει και κατά περίπτωση βαθαίνει) γίνεται χρόνια, ενώ τα επίπεδα του κρατικού χρέους συντηρούν το φόβο διεθνούς κρίσης χρέους κ.λπ. κ.λπ.

Ο φόβος ενός νέου «2008» και η αποσάθρωση της «παγκοσμιοποίησης»

Οι παθογένειες και οι παραλογισμοί που συνοδεύουν πλέον τη «χρηματοπιστικοποίηση» διεκτραγωδούνται από τους ίδιους τους αναλυτές των καπιταλιστικών θεσμών και των επενδυτικών funds. Οι προβλέψεις για νέα μεγάλη χρηματιστηριακή κρίση ή και δομική καπιταλιστική κρίση δίνουν και παίρνουν. Ωστόσο, μέχρι σήμερα ο τερατώδης μηχανισμός χειραγώγησης και κανονικοποίησης που οικοδομήθηκε στα χρόνια μετά το 1990 έχει ακόμη τον έλεγχο. Για πόσο ακόμη; Αυτό είναι το αγωνιώδες ερώτημα. Το οποίο γίνεται ακόμη πιο αγωνιώδες καθώς ο διεθνής ανοδικός οικονομικός κύκλος ξεπέρασε το ανώτερο σημείο και άρχισε η επιβράδυνση. Οι προβλέψεις για επερχόμενη ύφεση σε ΗΠΑ και Ευρώπη (η Ιαπωνία είναι σε μόνιμο τέλμα οικονομικής στασιμότητας εδώ και τρεις δεκαετίες – εξ ου και ο όρος «ιαπωνοποίηση») γίνονται μήνα με το μήνα, τρίμηνο με το τρίμηνο όλο και πιο αξιόπιστες. Και ο μεγάλος φόβος είναι τούτος: ότι η ύφεση θα πυροδοτήσει τις αντιφάσεις της «χρηματοπιστικοποίησης» (που έχουν οξυνθεί μέχρι παραλογισμού) με τέτοιον τρόπο ώστε ο τερατώδης πλανητικός μηχανισμός ελέγχου και κανονικοποίησης θα χάσει τον έλεγχο και θα οδηγηθούμε σε ένα νέο -και ακόμη πιο επώδυνο- 2008. Οι θρήνοι των οπαδών της «παγκοσμιοποίησης» (δηλαδή της συντονισμένης και κατά το δυνατόν συναινετικής ιμπεριαλιστικής διαχείρισης των παγκόσμιων υποθέσεων), οι θρήνοι για τον εμπορικό πόλεμο και το Brexit, δεν εδράζονται στα στενά οικονομικά τους

αποτελέσματα, αλλά ακριβώς σε αυτόν τον δικαιολογημένο φόβο: ότι μπορεί να τινάξουν στον αέρα τον καπιταλιστικό μηχανισμό κανονικοποίησης και ελέγχου – και να έρθει ο Αρμαγεδδώνας του πανικού και μιας καταστροφικής έκρηξης όλων των αντιφάσεων.

Αυτό είναι το κεντρικό ερώτημα και η κεντρική διακύβευση της διεθνούς συγκυρίας, το κλειδί για να αναλύσουμε τις διεθνείς αλλά και εγχώριες προοπτικές. Και το ερώτημα αυτό δεν υπάρχουν προφητικές απαντήσεις. Δεν μπορούμε να ξέρουμε το «πότε ακριβώς», παρόλο που η επερχόμενη ύφεση θέτει και έναν γενικό χρονικό προσδιορισμό μέχρι και τα τέλη του 2020. Δεν μπορούμε, πολύ περισσότερο, να ξέρουμε το «πόσο» και «πώς» – θα εξαρτηθεί από το βάθος της ύφεσης και από το πόσο ανθεκτικός θα αποδειχτεί ο μηχανισμός κανονικοποίησης και ελέγχου, που οι επιδόσεις του έχουν ήδη διαψεύσει πολλές αρνητικές προβλέψεις.

Ωστόσο, ένα είναι βέβαιο: όλοι οι καπιταλιστικοί φορείς και όλα τα καπιταλιστικά κράτη ετοιμάζονται να υποδεχτούν το «απευκταίο πλην αναπόφευκτο» με επανεθνικοποίηση των πολιτικών και με όξυνση των ανταγωνισμών. Καθώς η μετά το 2008 διεθνής ανάκαμψη «κατέβηκε επίπεδο» σε σχέση με την περίοδο πριν το 2008, δεν ήταν αρκετή ούτε για να επουλώσει πληγές ούτε για να αποδιώξει το φόβο μιας νέας κρίσης στη μεσοπρόθεσμη διάρκεια. Από την άλλη, η στρατηγική του νεοφιλελευθερισμού να μεταφέρει επενδύσεις στην περιφέρεια της φτηνής εργατικής δύναμης (Κίνα, Ινδία κ.λπ.) επιτάχυνε τη διαβρωτική και «ανατρεπτική» επίδραση της ανισόμερης ανάπτυξης, γεννώντας νέες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις (Κίνα) και αμφισβητώντας τα παγκόσμια πρωτεία των ΗΠΑ και της Δύσης συνολικότερα. Στο συνδυασμό τους, αυτά τα δύο εξηγούν απόλυτα γιατί το πάλαι ποτέ ενιαίο δυτικό ιμπεριαλιστικό στρατόπεδο έχει διαλυθεί στα εξων συνετέθη, γιατί γενικεύεται ο ενδοϊμπεριαλιστικός ανταγωνισμός, γιατί ο «τραμπισμός» βρίσκει διαρκώς νέους μιμητές, γιατί όλα αυτά περνούν σε όλη την έκταση της ιμπεριαλιστικής αλυσίδας, γιατί ο εμπορικός πόλεμος με τις εξάρσεις και τις υφέσεις του ωριμάζει μέχρι του σημείου να μετατραπεί σε νομισματικό. Τα υπόλοιπα τα εξηγεί η καθαυτό

πολιτική, δηλαδή η ταξική πάλη και οι όροι αναπαραγωγής της πολιτικής εξουσίας που κεφαλαίου στις διάφορες χώρες. Με τέτοιους όρους πρέπει να εξηγηθεί και το «γιατί ο Τραμπ κάνει ό,τι κάνει», «γιατί ο Ερντογάν κάνει ό,τι κάνει» (περιλαμβανόμενης της εισβολής στη Συρία) αλλά και «γιατί ο Μητσοτάκης κάνει ό,τι κάνει»...

Μητσοτάκης: ταξικός ρεβανσισμός και ανταγωνισμός με την Τουρκία

Όσοι λένε ότι «ο Μητσοτάκης δεν έκανε και τίποτε φοβερό σε σχέση με την πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ» είναι δέσμιοι μιας μηχανιστικής λογικής. Ο ΣΥΡΙΖΑ ασκεί μια σοσιαλδημοκρατικού τύπου αντιπολίτευση, ξενέρωτη και ξενερωτική για τον κόσμο του, υποθηκευμένη από τη μνημονιακή κυβερνητική του προϊστορία. Για την ηγεσία του, το πέραςμα στην αντιπολίτευση δεν ενεργοποιεί κάποιου είδους «αριστερή στροφή» (οι σχετικές ελπίδες σημαντικού τμήματος των ψηφοφόρων του και αξιόλογου τμήματος των μελών του αποδεικνύονται φρούδες), αλλά μια δεξιά μετατόπιση στην κατεύθυνση της περαιτέρω σοσιαλδημοκρατικοποίησης. Στην ηγεσία του αξίζει λοιπόν η σκληρότερη κριτική τόσο για τη μνημονιακή κυβερνητική του θητεία όσο και για τη μετεκλογική της πολιτική και επιλογές. Ωστόσο, και παρ' όλα αυτά, η λογική της κυβερνητικής «συνέχειας» είναι εκτός τόπου και χρόνου. Αν η πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ ήταν πολιτική ταξικής προδοσίας, η πολιτική της κυβέρνησης Μητσοτάκη είναι πολιτική ενός μεθοδικά υλοποιούμενου και κλιμακούμενου ταξικού ρεβανσισμού. Με τον ΣΥΡΙΖΑ μάθαμε καλά τι πανωλεθρίες μπορεί να πάθει και τι ταξικές προδοσίες μπορεί να κάνει ένας αδύναμος και ξεδοντιασμένος ρεφορμισμός, πόσο σκληρές πολιτικές ενάντια στην εργασία μπορεί να υποχρεωθεί να εφαρμόσει. Με τη ΝΔ του Μητσοτάκη μαθαίνουμε ένα άλλο μάθημα: πόσο μακριά μπορεί να φτάσει ο ταξικός ρεβανσισμός στο έδαφος της απογοήτευσης και της ήττας που δημιουργεί η ταξική προδοσία. Αν στοχαστούμε

πάνω στο τι έχει κάνει η κυβέρνηση Μητσοτάκη σε μόλις τρεις μήνες, και μάλιστα σε συνθήκες που δεν υποχρεώνεται να κάνει πολύ ωμές διαχειρίσεις, θα αντιληφθούμε ότι η διαφορά δεν είναι κυρίως «ποσοτική» αλλά ποιοτική: πρόκειται για αλλαγή πλαισίου στην κυβερνητική πολιτική. Η κυβέρνηση Μητσοτάκη εντάσσεται, σαν «ήπια» -μέχρι στιγμής- εκδοχή, στο διεθνές ρεύμα της νέας δεξιάς που εκπροσωπεί μια πολιτική ιστορικού αναθεωρητισμού και ταξικού ρεβανσισμού.

Το γεγονός ότι η πολιτική της παρουσιάζεται σαν «ήπια», οφείλεται σε τρεις παράγοντες: Έναν συγκυριακό: ότι απολαμβάνει το σύντομο καλοκαίρι μιας ευνοϊκής οικονομικής συγκυρίας που δεν οφείλεται τόσο στις επιδόσεις του ελληνικού καπιταλισμού όσο στον καπιταλιστικό παραλογισμό στον οποίο αναφερθήκαμε εκτενώς προηγούμενα. Έναν πολιτικό: ότι η κακόφημη μνημονιακή κυβερνητική θητεία του ΣΥΡΙΖΑ και οι μετεκλογικές επιλογές της του δίνουν τα περιθώρια να κυβερνά χωρίς αντιπολίτευση στη Βουλή, την ίδια στιγμή που η ήττα της Αριστεράς και του κινήματος κρατάνε ακόμη πολύ αδύναμη την αντιπολίτευση στο δρόμο. Έναν «ιδεολογικό»: ότι η εμπέδωση χωρίς σοβαρές αντιστάσεις των πολιτικών ακραίας λιτότητας δημιουργεί συνθήκες μετατόπισης του ιδεολογικού άξονα, έτσι ώστε ό,τι μέχρι πριν λίγα χρόνια θα θεωρούνταν ακραίο τώρα να θεωρείται «ήπιο».

Ωστόσο, αυτό το «καλοκαίρι» του «ήπιου» ταξικού ρεβανσισμού έχει ημερομηνία λήξης. Η εξωτερική ώθηση από τις εξελίξεις στη διεθνή οικονομία αλλά και από τις εξελίξεις στο μέτωπο της Συρίας και του ανταγωνισμού για τις ΑΟΖ θα βάλουν τέλος σε αυτό το μικρό μεταβατικό διάστημα. Όμως αυτό δεν θα είναι από μόνο του κατ' ανάγκη λυτρωτικό, αν η Αριστερά και το κίνημα δεν ανασυγκροτηθούν και προετοιμαστούν.

Το κεντρικό πολιτικό άρθρο της εφημερίδας «Κόκκινο

Νήμα» Νο14 που κυκλοφορεί.

Η ιδιωτικοποίηση της
δημόσιας κοινωνικής
ασφάλισης προ των πυλών
Χρήστος Βαγενάς σελ. 4-5

Κόκκινο νήμα

Τι μας χωρίζει από τους
δημόσιους υπαλλήλους;
Ηλίας Ιωακείμογλου σελ. 6

Προεόρτια διεθνούς ύφεσης,
ταξικός ρεβανσισμός από τον Μητσοτάκη,
ελληνο-τουρκικός ανταγωνισμός για τις ΑΟΖ,
τουρκική εισβολή στη Συρία

Λιτότητα Ανεργία Πόλεμος Προσφυγιά

Κινήματα για το
περιβάλλον στην Ελλάδα
Αθηνά Σκαμπά σελ. 8-9

Η Οκτωβριανή
Επανάσταση του 1917
Αλέξης Λιοσάτος Σελ. 12-14

